

4

Ongelukkige Irakese vrouwen zien soms nog maar één uitweg.

even. Haar ogen worden vochtig, maar echt huilen doet ze niet. "Ik ben op mijn zestiende getrouwd met een lieve man. Nee hoor, het was geen gedwongen huwelijk. Hij was een vriend van mijn neef." Met een doffe blik kijkt ze naar buiten, de ogen van haar vriendin ontwijkend.

KOERDISCHE VROUWEN STEKEN ZICHZELF IN BRAND

TEKST BREND A STOTER FOTOGRAFIE MARIELLE VAN UJTIERT (PORTRAIT VROUWEN), BRUNO PRESS

"De stoekkachel. Ja, dat verhaal horen we wekelijks", vertelt Rosh, een brandwondenbroeder op de vrouwenafdeling. "Het is een codetaal; wanneer een vrouw zegt dat ze vlam vatte door de kachel, weten we echt allemaal dat het om zelfverbranding gaat." In de Koerdische regio in Irak (de KRG) staken in 2011 128 vrouwen zichzelf in brand. De meesten doen dit om uit een ongelukkig huwelijk te ontsnappen of om een gedwongen huwelijk tegen te gaan. Rosh verzorgt de verbrande vrouwen elke dag, maandenlang, maar zelfs tijdens dit intensieve contact weigeren ze hem hun echte verhaal te vertellen. "De vrouwen komen op de eerste hulp binnen, sommigen dood, anderen levend. Eén ding hebben ze gemeen: ze zijn allemaal zwart verbrand. 65 procent overlijdt dan ook, soms na een lijdensweg van maanden."

In een andere kamer ligt de 39-jarige Dilsa. Haar compleet verbrande lijf is verpakt in wit verband. Haar man is tijdens de Irakoorklog in 2003 om het leven gekomen. Een nicht is bij haar om haar eten en drinken te geven. Dilsa heeft een zwaar leven achter de rug. De oorlog in Irak heeft ontzettend veel littekens achtergelaten. Naast haar man, verloor ze ook andere familieleden. Ook zij ontkent dat de verbranding een mislukte zelfmoordpoging was. "Voordat ik het wist, stond mijn nylonjurk in brand. Het ging allemaal erg snel. De buurman hoorde me krijsen en zette me onder de douche", vertelt ze. Ademen is zwaar, want Dilsa's longen zijn door de brand beschadigd. De tranen glijden over haar wangen, langs haar hals, richting het verband op haar borst. Haar nicht pakt zwijgend een zakdoekje. "Ik had beter moeten opletten", praat ze verder. "Het was een dom ongeluk." Volgens Rosh was het op de dagen dat Dilsa en Berma vlam vatten 'door de kachel' tussen de 28 en 32 graden... ■

Berma in het ziekenhuis met brandwonden.

"Het was een dom ongeluk", meent Dilsa.

Zó ongelukkig zijn met je leven dat je jezelf in brand steekt. In Irak gebeurt het wel een paar keer per week.

In de Koerdische regio in noord-Irak belanden een paar keer per week vrouwen met door zichzelf veroorzaakte brandwonden op de eerste hulp. Een onhandelbare stoekkachel krijgt de schuld, want een vrouw die zelfverbranding bekent, wordt door haar familie gestraft. De hulpverlening staat machteloos. "Die vrouwen zijn zo ongelukkig, vooral omdat ze nog leven." Op de speciale brandwondenafdeling *Female burn* ligt de 25-jarige Berma. Met haar

knieën in de lucht – alleen haar voeten mogen het bed raken – probeert ze de lakens van de wonden af te houden. Haar man en drie kinderen zijn nergens te bekennen, maar haar beste vriendin wijkt niet van haar zijde. Die streelt zachtjes over Berma's hoofd, de enige plek die niet is verbrand. "Op een dag kwam de familie van mijn man langs en gingen we picknicken in het dorp. Bij thuiskomst waste ik de troep af en kreeg ik het enorm koud, waarna ik de stoekkachel aanzette. Ik stopte er kerosine in en vergat de elektriciteit af te sluiten. Het ding explodeerde en ik vatte vlam. Het was een ongeluk", zegt Berma zachtjes. Op de vraag of ze gelukkig is met haar man in het kleine bergdorp, zwijgt ze